CC BY NC ND

01 November 2023

Co-funded by the European Union

Preschool ABA

Vodič za trenere

projekta “Poučavanje odgojitelja metodama upravljanja ponašanjem kroz digitalnu igru”

Financira Europska unija. Izražena stajališta i mišljenja samo su stajališta i mišljenja autora i ne odražavaju nužno stajališta i mišljenja Europske unije ili Europske izvršne agencije za obrazovanje i kulturu (EACEA). Ni Europska unija ni EACEA ne mogu se smatrati odgovornima za njih.

Co-funded by
the European Union

1. Uvod

Poremećaj iz spektra autizma (PSA) je razvojni poremećaj koji je karakteriziran teškoćama u društvenoj komunikaciji i interakciji, kao i ograničenim i ponavljajućim obrascima ponašanja, interesa ili aktivnosti (Hodges et al., 2020). Zbog povećane svijesti o autizmu i poboljšanih dijagnostičkih procesa, u posljednjih nekoliko godina došlo je do značajnog porasta broja članova autistične zajednice (Maenner et al., 2020). Ovo bi trebalo rezultirati povećanom podrškom i resursima za osobe s dijagnozom PSA i njihovih obitelji, kao i povećanom sviješću, tolerancijom i integracijom u društvo.
Kako bi se pružile visokokvalitetne usluge djeci s dijagnozom PSA, potreban je visokokvalificirani tim, budući da ova djeca zahtijevaju dodatnu podršku za svoje zdravlje, dobrobit i svakodnevne aktivnosti u usporedbi s vršnjacima bez teškoća. Nedostatak obrazovanja može negativno utjecati na pružene usluge i moral osoblja, te može rezultirati izgaranjem osoblja, povećanom tjeskobom i stresom korisnika usluga (Dillenburger et al., 2016).
Trenutna podrška djeci s dijagnozom PSA u redovnim i posebnim predškolskim programima nije adekvatna. Rana intervencija nakon postavljanja dijagnoze PSA ključna je za poboljšanje kvalitete života djeteta i njegove obitelji. Uključivanje obitelji u programe rane intervencije može ublažiti psihosocijalno i ekonomsko opterećenje koje nosi postavljena dijagnoza. Međutim, podrška obiteljima djece s dijagnozom PSA je često ograničena, teško dostupna, neadekvatna i nezadovoljavajuća, zbog raznolikih i promjenjivih potreba djece s dijagnozom PSA (Hasson et al., 2022).
Specijalizirana podrška poput primijenjene analize ponašanja ključna je za uspjeh djece s dijagnozom PSA u predškolskim ustanovama (Spreckley, Boyd, 2009). Odgojitelji trebaju proći temeljitu obuku o karakteristikama PSA i tehnikama upravljanja ponašanjem kako bi stvorili sigurno i poticajno okruženje za učenje za svu djecu.
Vodič za trenere je ključan alat koji pruža temeljitu edukaciju o tehnikama upravljanja ponašanjem za djecu s dijagnozom PSA u okruženjima ranog odgoja i obrazovanja. Sadržaj ***Vodiča za trenere*** temelji se na informacijama prikupljenima analizom potreba u partnerstvu EU projekta Preschool ABA, relevantnim stručnim izvorima i pregledima uspješnih vodiča za edukaciju odgajatelja i učitelja.
Na temelju rezultata analize potreba, 59% odgojitelja u Sjevernoj Makedoniji, 35% u Slovačkoj i 31% na Cipru teško se nose s izazovnim oblicima ponašanja djece predškolske dobi, dok se sveukupno 72% odgojitelja ne osjeća kompetentnima u provedbi metoda upravljanja ponašanjem.
Vodič za trenere pruža detaljne upute o tome kako implementirati priručnik u praksi, uključujući pripremu prostora za edukaciju, organizaciju materijala, provođenje pretprocjene i komunikaciju sa sudionicima prije treninga. Nadalje, detaljno opisuje materijale za edukaciju koje treneri moraju predstaviti na treninzima, uključujući predloženi raspored edukacije, planove lekcija i povratne informacije. Praćenjem uputa koje daje ovaj ***Vodič***, treneri mogu osigurati visokokvalitetnu edukaciju svojim polaznicima.

Financira Europska unija. Izražena stajališta i mišljenja samo su stajališta i mišljenja autora i ne odražavaju nužno stajališta i mišljenja Europske unije ili Europske izvršne agencije za obrazovanje i kulturu (EACEA). Ni Europska unija ni EACEA ne mogu se smatrati odgovornima za njih.

Co-funded by the European Union

Vodič za trenere je vrijedan alat za osobe koje žele ponuditi temeljnu edukaciju o metodama upravljanja ponašanjem za djecu s dijagnozom PSA odgajateljima ili roditeljima u okruženjima ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja. Nadalje, edukacija je primjenjiva na različite dobne skupine i osobe s ili bez teškoća.

1.1. Svrha *Vodiča za trenere*

Vodič za trenere opsežan je alat za trenere zainteresirane za učenje i poučavanja metoda upravljanja ponašanjem djece predškolske dobi. Nudi detaljan plan koji jamči da je edukacija sveobuhvatna, poticajna i jednostavna za korištenje za odgajatelje, roditelje i druge zainteresirane stručnjake. Obuhvaća niz tema, kao što su razumijevanje faza razvoja djece, prepoznavanje pozitivnih i negativnih obrazaca ponašanja djece i korištenje uspješnih taktika za suočavanje s izazovnim ponašanjima. Primjeri iz stvarnog života, studije slučaja i praktične aktivnosti koriste se kako bi pomogli sudionicima u primjeni naučenog u praksi. Ovaj ***Vodič*** daje sigurnost trenerima da će, osobama koje će educirati, pružiti ona znanja i vještine koje su potrebne za promicanje pozitivnog ponašanja kod male djece s dijagnozom PSA.

1.2. Tko bi trebao koristiti ovaj *Vodič*?

Ovaj ***Vodič*** je prikladan za pojedince koji pružaju uvodnu obuku odgajateljima ili njegovateljima o planiranju, provođenju i procjeni učinkovitosti strategija upravljanja ponašanjem u ranom djetinjstvu, s posebnim naglaskom na djecu s dijagnozom PSA.

2. Sadržaj *Vodiča za trenere*

Vodič za trenere je sveobuhvatan priručnik za provedbu uspješnog programa obuke o tehnikama upravljanja ponašanjem kod male djece s dijagnozom PSA. Ovaj ***Vodič*** pruža sve potrebne alate trenerima kako bi olakšali vrijedno obrazovno iskustvo odgajateljima, njegovateljima i drugim stručnjacima koji rade s djecom s dijagnozom PSA.

2.1. Priprema za obuku

Prije početka obuke važno je obaviti nekoliko ključnih pripremnih koraka, kao što su priprema prostora za obuku, organizacija materijala i alata te pretprocjena. Ovo poglavlje pruža vam sveobuhvatan pregled procesa pripreme koji ćete vi, kao treneri, prolaziti. Detaljan kontrolni popis za pripremu (Dodatak 1) pomoći će vam da identificirate važne zadatke i rokove za svaku fazu pripreme.

Financira Europska unija. Izražena stajališta i mišljenja samo su stajališta i mišljenja autora i ne odražavaju nužno stajališta i mišljenja Europske unije ili Europske izvršne agencije za obrazovanje i kulturu (EACEA). Ni Europska unija ni EACEA ne mogu se smatrati odgovornima za njih.

2.1.1. Priprema prostorije za obuku

Priprema prostora, materijala i uspostavljanje interakcije s polaznicima ključni su koraci prije početka obuke. Ovaj dio priručnika nudi smjernice za učinkovito izvršavanje tih zadataka.
Kao trener, važno je uzeti u obzir prostoriju i raspored sjedenja kako biste spriječili nelagodu ili ometanje tijekom obuke. Razmotrite broj sudionika, vidljivost i čujnost izlagača, dostupnost prostora za materijale, udobnost polaznika te prikladnost sjedenja u odnosu na način izlaganja. Pri izradi materijala za obuku naglasite vizualne elemente, minimalizirajte tekst, uključite praktične primjere, koristite video sadržaj kada je to potrebno, iskoristite postojeće resurse, ponudite radne bilježnice ili radne listove te koristite interaktivan stil prezentacije. Slijedeći ove ključne postupke, uspostavit ćete pogodnu atmosferu za učenje i provesti produktivan trening.
Unaprijed se raspitajte o posebnim potrebama polaznika kako biste osigurali pristupačnost. Često su male stvari te koje čine veliku razliku u nečijem obrazovnom iskustvu. Pošaljite unaprijed e-poštom pitanja o svim posebnim potrebama koje sudionici mogu imati. Primjerice, osoba s disleksijom možda će trebati brošure u određenom fontu i na papiru u boji, dok bi osoba oštećena sluha mogla preferirati sjedenje u prvom redu. Ako je trening uživo, osigurajte lokaciju s pristupom za invalidska kolica, a ako to nije moguće, jasno to naznačite u pozivu ili oglasu za obuku.
Razmotrite i primjenu odgovarajuće tehnologije. Primjerice, nošenje mikrofona za osobe s oštećenjem sluha ili korištenje titlova na zaslonu osigurava da svi mogu čuti upute. Ako prikazujete sadržaj na ekranu, osigurajte da je tekst dovoljno velik za čitanje iz svih dijelova prostorije. Nemojte imati više od jedne ili dvije rečenice teksta na ekranu odjednom kako biste izbjegli preopterećenje polaznika.
Pročitajte naglas sav tekst na zaslonu i opišite slike ili videozapise kako bi svi u grupi, uključujući osobe s poteškoćama u čitanju ili oštećenjem vida, razumjeli sadržaj. Ponudite izbor u obliku materijala i dostavite informacije prije obuke. Neki polaznici možda će trebati prilagodbe poput velikih slova, Brailleovog pisma, određenih boja, fontova ili formata Easy Read. Dostupnost pisanih materijala eliminira potrebu za bilježenjem i smanjuje mogućnost propuštanja važnih informacija. Alternativno, možete podijeliti brošure putem e-pošte u odgovarajućem formatu prije događaja.
Tijekom izlaganja, držite se teme, koristite jednostavne riječi i zadržite izvorno značenje i broj riječi. Izbjegavajte stručne termine i kratice kako bi sadržaj bio razumljiv svima. Uključite česte pauze u prezentaciju kako biste omogućili polaznicima da se odmore i osvježe.
Iako ovaj popis nije konačan, on predstavlja dobru polazišnu točku za kreiranje inkluzivnijeg treninga. Smatrajte svakog polaznika pojedincem i tretirajte ga kao takvog – svatko je drugačiji, a nekima će možda trebati dodatna pomoć kako bi imali jednake mogućnosti kao i drugi. Svaki program obuke treba razumjeti svoju publiku i zadovoljiti njihove potrebe. Svijet je pun različitih rješenja i prilagodbi, a nepristupačnost više nije prihvatljiva.

Financira Europska unija. Izražena stajališta i mišljenja samo su stajališta i mišljenja autora i ne odražavaju nužno stajališta i mišljenja Europske unije ili Europske izvršne agencije za obrazovanje i kulturu (EACEA). Ni Europska unija ni EACEA ne mogu se smatrati odgovornima za njih.

2.1.2. Organiziranje materijala i opreme

Trener bi trebao pripremiti sve potrebne materijale i opremu prije početka obuke. To podrazumijeva pripremu brošura, radnih listova, svih ostalih potrebnih materijala za obuku te sve bitne opreme poput projektora ili računala. Ključno je imati rezervne materijale i opremu na raspolaganju u slučaju neočekivanih problema. Adekvatna priprema ključna je za uspješnu provedbu produktivnog treninga.

2.1.3. Prethodna procjena

Provođenje pretprocjene znanja, vještina i stavova sudionika ključno je za utvrđivanje njihove početne razine i prilagodbu programa obuke njihovim individualnim potrebama. Pretprocjena također omogućuje procjenu učinkovitosti treninga uspoređujući rezultate prije i poslije. Može se provesti putem anketa, intervjua, fokus grupa ili praktičnih aktivnosti. Važno je osigurati anonimnost pretprocjene kako bi se dobili iskreni i točni odgovori.
Dodatni koraci koje treba poduzeti prije treninga uključuju:

- Utvrđivanje specifičnih ciljeva obuke.
- Izradu detaljnih planova poučavanja.
- Prikupljanje svih potrebnih materijala i potrepština.
- Razgovor sa sudionicima kako bi se utvrdila njihova očekivanja od treninga, kao i očekivanja trenera od njih.

Temeljita priprema ključna je za uspješnu provedbu programa obuke i postizanje željenih ciljeva.

2.1.4. Komunikacija sa sudionicima

3. Sadržaj obuke

Predavači trebaju osigurati da sudionici imaju sve potrebne informacije o sadržaju obuke, uključujući ciljeve, raspored i lokaciju. Također je važno obavijestiti polaznike o materijalima ili alatima koje trebaju ponijeti sa sobom, poput bilježnica ili računala. Slanje podsjetnika e-poštom nekoliko dana prije treninga izvrstan je način da se sudionici podsjete na aktivnost i da im se pruži prilika da postave pitanja. Time se osigurava da će svi polaznici doći na obuku spremni i potpuno opremljeni za aktivno sudjelovanje.

3.1. Program obuke

Program obuke temelji se na treningu vještina ponašanja (Behavior Skills Training - BST). BST je tehnika podučavanja novih vještina ili ponašanja putem instrukcija, demonstracije, vježbanja i

Financira Europska unija. Izražena stajališta i mišljenja samo su stajališta i mišljenja autora i ne odražavaju nužno stajališta i mišljenja Europske unije ili Europske izvršne agencije za obrazovanje i kulturu (EACEA). Ni Europska unija ni EACEA ne mogu se smatrati odgovornima za njih.

povratnih informacija (Slane i Lieberman, 2021). Često se koristi u različitim područjima, poput akademske zajednice, zdravstva i korporativnog svijeta, za podučavanje pojedinaca komunikacijskim, liderskim i vještinama rješavanja problema. Dio nastavnog procesa uključuje raščlanjivanje složenih ponašanja na manje, lakše upravljive komponente te davanje uputa za svaki dio prije nego što se kombiniraju u cjelinu.
Ovaj program obuke namijenjen je za otprilike 25 polaznika i traje dva dana (16 sati). Sadržaj obuhvaća različite teme i pristupe, omogućujući sudionicima korištenje materijala i aktivnosti uz resurse za obuku. Bilješke uz program pružaju dodatne informacije trenerima kako bi razumjeli važnost svakog elementa i kako specifične metode doprinose ostvarenju ciljeva obuke.

Preporučeni dnevni red i nastavni plan i program:

Dan (1)	Dan (2)
▪ Otvaranje obuke, predstavljanje predavača i sudionika, očekivanja, odabir timova za povratne informacije ▪ Uvodno predavanje (karakteristike PSA) ▪ Intervencija u ponašanju ▪ Načela ponašanja ▪ Funkcije ponašanja ▪ Povratne informacije ▪ Zaključci prvog dana	▪ Osvrt na prvi dan obuke ▪ Mjerenje ponašanja ▪ Funkcionalna procjena ponašanja ▪ Strategije za smanjivanje izazovnih oblika ponašanja ▪ Stres i izgaranje ▪ Zaključci drugog dana ▪ Povratne informacije ▪ Svečano zatvaranje

Modul (1): Uvodno predavanje (PSA)

Ovaj modul pruža sveobuhvatan pregled ključnih znanja i informacija o dijagnostici i karakteristikama ponašanja djece predškolske dobi s dijagnozom PSA. Cilj mu je osnažiti pojedince da steknu dublje razumijevanje jedinstvenih izazova i potreba s kojima se djeca s dijagnozom PSA suočavaju u ranom razvoju, čime se potiče pružanje odgovarajuće podrške i skrbi.

Predviđeno trajanje:

Ovaj modul će trajati otprilike 1 sat.

Financira Europska unija. Izražena stajališta i mišljenja samo su stajališta i mišljenja autora i ne odražavaju nužno stajališta i mišljenja Europske unije ili Europske izvršne agencije za obrazovanje i kulturu (EACEA). Ni Europska unija ni EACEA ne mogu se smatrati odgovornima za njih.

Co-funded by
the European Union

Do kraja ovog modula polaznici će:

- Razumjeti definiciju PSA i karakteristike osoba s dijagnozom PSA.
- Razumjeti ulogu mozga, genetike i okoline u razvoju PSA.
- Znati prepoznati i razumjeti rane simptome PSA kod djece predškolske dobi.

Napomena treneru:

Predlažemo da ovaj modul bude prvi modul obuke, no potičemo vas da prilagodite redoslijed modula prema postojećem znanju i iskustvu vaših polaznika.

Načni provedbe:

Ovaj modul je predviđen za izvođenje putem prezentacija i praktičnih vježbi..

Resursi:

· Prezentacija: Uvod u poremećaj iz spektra autizma

Modul (2): Intervencija u ponašanju

Ovaj modul pomaže sudionicima da razumiju značenje ponašanja, pružajući dubinski uvid u izazovna ponašanja i različite poremećaje u ponašanju. Nadalje, modul osnažuje sudionike da prikupe temeljne informacije o ponašanju, poput prepoznavanja specifičnih prethodnika ponašanja i posljedica. Nakon završetka modula, polaznici će steći vještine potrebne za prepoznavanje, analizu i rješavanje izazovnih ponašanja u obrazovnim okruženjima, čime će se osigurati odgovarajuća podrška i skrb.

Predviđeno trajanje:

Ovaj modul će trajati otprilike 1,5 sata.

Do kraja ovog modula polaznici će:

- Razumjeti definiciju ponašanja.

Financira Europska unija. Izražena stajališta i mišljenja samo su stajališta i mišljenja autora i ne odražavaju nužno stajališta i mišljenja Europske unije ili Europske izvršne agencije za obrazovanje i kulturu (EACEA). Ni Europska unija ni EACEA ne mogu se smatrati odgovornima za njih.

- Razumjeti razlike između izazovnog ponašanja i poremećaja u ponašanju.
- Biti sposobni koristiti jednostavne alate za prikupljanje ABC podataka kako bi se prikupile informacije i stvorila hipoteza o funkciji izazovnog ponašanja.

Napomena treneru:

Ovaj modul uključuje demonstraciju praktičnih vještina. Važno je da modelirate vještinu, osigurate dovoljno vremena za vježbanje i pružite sudionicima kvalitetne povratne informacije.

Načini provedbe:

Ovaj modul treba izvoditi kroz prezentacije, video primjere i praktične vježbe.

Resursi:

· Prezentacija slajdova: Intervencija u ponašanju
· Praktični scenariji

Modul (3): Načela ponašanja

Modul istražuje temeljne koncepte intervencije u ponašanju, uključujući potkrepljenje, gašenje, kontrolu podražaja i kaznu. Potkrepljenje se odnosi na jačanje željenog ponašanja pružanjem pozitivnih posljedica. Gašenje uključuje postupno smanjivanje i eventualno uklanjanje ponašanja koja se više ne potkrepljuju. Kontrola podražaja istražuje kako podražaji utječu na ponašanje, dok se kažnjavanje odnosi na strategije za smanjenje ili uklanjanje neželjenih ponašanja korištenjem negativnih posljedica. Razumijevanje ovih temeljnih principa omogućuje se dublji uvid u uzroke ponašanja te uspješnu primjenu strategija za poticanje pozitivnih promjena ponašanja.

Predviđeno trajanje:

Ovaj modul će trajati otprilike 2 sata.

Do kraja ovog modula polaznici će:

- Razumjeti definiciju i važnost motivacije.

Financira Europska unija. Izražena stajališta i mišljenja samo su stajališta i mišljenja autora i ne odražavaju nužno stajališta i mišljenja Europske unije ili Europske izvršne agencije za obrazovanje i kulturu (EACEA). Ni Europska unija ni EACEA ne mogu se smatrati odgovornima za njih.

- Shvatiti kontrolu podražaja i kako podražaji utječu na ponašanje.
- Razumjeti i uspješno primijeniti pojačanje.
- Razumjeti i odlučiti o primjeni kazne.
- Razumjeti i uspješno primijeniti gašenje.

Napomena treneru:

Ovaj modul uključuje demonstraciju praktičnih vještina. Važno je da modelirate vještinu, osiguratie dovoljno vremena za njezino vježbanje i pružite kvalitetne povratne informacije sudionicima.

Načni provedbe:

Ovaj modul treba provoditi kroz prezentacije, video primjere i praktične vježbe.

Resursi:

· Prezentacija slajdova: Principi ponašanja
· Praktični scenariji

Modul (4): Funkcije ponašanja

Ovaj modul usredotočen je na poboljšanje i razumijevanja pet glavnih funkcija ponašanja i temeljnih razloga različitih obrazaca ponašanja pojedinaca. Modul obuhvaća sljedećih pet funkcija ponašanja: medicinsku, bijeg, pažnju, pristup opipljivim predmetima i automatsko potkrepljenje. Nakon završetka modula, polaznici će razumjeti ove funkcije i njihovu primjenu u analizi i upravljanju ponašanjem.

Predviđeno trajanje:

Ovaj modul će trajati otprilike 1,5 sata.

Do kraja ovog modula učenici će:

- Posjedovati odgovarajuće znanje i razumijevanje funkcija ponašanja.

Napomena treneru:

Financira Europska unija. Izražena stajališta i mišljenja samo su stajališta i mišljenja autora i ne odražavaju nužno stajališta i mišljenja Europske unije ili Europske izvršne agencije za obrazovanje i kulturu (EACEA). Ni Europska unija ni EACEA ne mogu se smatrati odgovornima za njih.

Ovaj modul uključuje demonstraciju praktičnih vještina. Bitno je da modelirate vještinu, osiguratie dovoljno vremena za vježbanje i pružite kvalitetne povratne informacije sudionicima.

Načni provedbe:

Ovaj modul treba izvoditi kroz prezentacije, video primjere i praktične vježbe.

Resursi:

- Prezentacija slajdova: Funkcija ponašanja
- Praktični scenariji

Modul (5): Mjerenje ponašanja

Ovaj modul obuhvaća osnovne tehnike mjerenja ponašanja i njihovu učinkovitu primjenu. Mjerenje ponašanja uključuje kvantificiranje i bilježenje učestalosti, trajanja, latencije i drugih karakteristika specifičnih ponašanja. Često se koristi u analizi ponašanja i psihologiji za procjenu učinkovitosti intervencija u ponašanju te praćenje napretka i rezultata tijekom vremena. Procjena ponašanja može se provesti izravnim promatranjem, samoizvještavanjem ili alternativnim metodama koje uključuju kvalitativno i kvantitativno prikupljanje podataka. Uobičajeni alati za procjenu ponašanja uključuju mjerače vremena, klikere, kontrolne popise, ljestvice ocjenjivanja i standardizirane procjene ponašanja.

Očekivano trajanje:

Ovaj modul će trajati otprilike 1,5 sata.

Do kraja ovog modula polaznici će:

Razumjeti i biti sposobni provesti sljedeća mjerenja ponašanja:

- frekvencija
- trajanje
- interval (djelomični/cijeli),
- i trenutačno uzorkovanje vremena.

Napomena treneru:

Financira Europska unija. Izražena stajališta i mišljenja samo su stajališta i mišljenja autora i ne odražavaju nužno stajališta i mišljenja Europske unije ili Europske izvršne agencije za obrazovanje i kulturu (EACEA). Ni Europska unija ni EACEA ne mogu se smatrati odgovornima za njih.

Ovaj modul uključuje demonstraciju praktičnih vještina. Od iznimne je važnosti da pružite model, osigurate dovoljno vremena za vježbanje i pružite kvalitetne povratne informacije sudionicima.

Načni provedbe:

Ovaj modul treba izvoditi kroz prezentacije, video primjere i praktične vježbe.

Resursi:

- Prezentacija slajdova: Mjerenje ponašanja
- Praktični primjeri

Modul (6): Funkcionalna procjena ponašanja

Ovaj modul pruža detaljan pregled funkcionalne procjene ponašanja, s naglaskom na utvrđivanju motiva ili svrhe izazovnih ponašanja. Modul obuhvaća različite alate za funkcionalnu procjenu ponašanja, kao što su izravno promatranje, intervjui i ljestvice procjene. Također naglašava važnost uvođenja programiranja funkcionalnih vještina, proaktivnog pristupa podršci ponašanju koji se fokusira na podučavanje pojedinaca novim vještinama koje zamjenjuju izazovna ponašanja (poznata i kao zamjenska ponašanja). Završetkom modula, polaznici će steći dublje razumijevanje funkcionalne procjene ponašanja i programiranja funkcionalnih vještina te će biti educirani o učinkovitim tehnikama za pomoć pojedincima s izazovnim ponašanjima.

Predviđeno trajanje:

Ovaj modul će trajati otprilike 1,5 sata.

Do kraja ovog modula polaznici će:

- Upoznati razliku između glavnih karakteristika metoda neizravne i izravne funkcionalne procjene ponašanja.
- Shvatiti važnost procjene vještina i otkriti alate za procjenu funkcionalnih vještina kao što su komunikacija, čekanje, dijeljenje, prihvaćanje odgovora "ne", tranzicija, igra i vještine brige o sebi.

Napomena treneru:

Financira Europska unija. Izražena stajališta i mišljenja samo su stajališta i mišljenja autora i ne odražavaju nužno stajališta i mišljenja Europske unije ili Europske izvršne agencije za obrazovanje i kulturu (EACEA). Ni Europska unija ni EACEA ne mogu se smatrati odgovornima za njih.

Co-funded by
the European Union

Ovaj modul uključuje demonstraciju praktičnih vještina. Bitno je da pružite model, osigurate dovoljno vremena za vježbanje i pružite kvalitetne povratne informacije sudionicima.

Načini provedbe:

Ovaj modul treba izvoditi kroz prezentacije, video primjere i praktične vježbe.

Resursi:

- Prezentacija slajdova: Funkcionalna procjena ponašanja
- Praktični scenariji

Modul (7): Strategije za uklanjanje izazovnog ponašanja.

Ovaj modul istražuje različite strategije za upravljanje izazovnim ponašanjima kod osoba s dijagnozom PSA, nudeći niz pristupa za rješavanje takvih ponašanja. Naglašava se važnost kombiniranja proaktivnih, reaktivnih i nastavnih strategija kako bi se osigurao sveobuhvatan pristup koji uključuje funkcionalnu procjenu ponašanja, pozitivno potkrepljenje i modifikacije okoline. Polaznici će razumjeti različite pristupe upravljanju problematičnim ponašanjima i naučiti odabrati prikladne tehnike za specifične situacije. Također će steći znanje o procjeni učinkovitosti primijenjenih metoda i prilagođavanju strategije prema potrebi.

Predviđeno trajanje:

Ovaj modul će trajati otprilike 2 sata.

Do kraja ovog modula polaznici će:

- Poznavati različite strategije nošenja s izazovnim oblicima ponašanja.
- Biti u mogućnosti odlučiti o primjenjivim strategijama ponašanja koje će se koristiti u različitim situacijama.
- Biti sposobni procijeniti učinkovitost strategija nošenja s izazovnim oblicima ponašanja i napraviti promjene ako je potrebno.

Napomena treneru:

Financira Europska unija. Izražena stajališta i mišljenja samo su stajališta i mišljenja autora i ne odražavaju nužno stajališta i mišljenja Europske unije ili Europske izvršne agencije za obrazovanje i kulturu (EACEA). Ni Europska unija ni EACEA ne mogu se smatrati odgovornima za njih.

Co-funded by
the European Union

Ovaj modul uključuje demonstraciju praktičnih vještina. Bitno je da modelirate vještinu, osigurate dovoljno vremena za vježbanje i pružite kvalitetne povratne informacije sudionicima.

Načni provedbe:

Ovaj modul je stvoren za izvođenje kroz prezentacije, video primjere i praktične vježbe.

Resursi:

- Prezentacija slajdova: Strategije za uklanjanje izazovnih ponašanja
- Praktični scenariji

Modul (8): Stres i izgaranje.

Ovaj modul će istražiti značenje stresa i izgaranja te kako oni utječu na živote učitelja. Istražit će pokazatelje i manifestacije stresa i sagorijevanja te učinkovite metode za njihovo prepoznavanje i minimiziranje. Nakon završetka ovog modula, sudionici će bolje razumjeti važnost suočavanja sa stresom i sagorijevanjem kao edukatori te će imati potrebne alate za to.

Predviđeno trajanje:

Ovaj modul će trajati otprilike 1 sat.

Do kraja ovog modula polaznici će:

- Biti u stanju definirati stres i izgaranje i identificirati njihov utjecaj na živote odgajatelja.
- Prepoznavati znakove i simptome stresa i izgaranja kod sebe i drugih.
- Razumjeti odnos između stresa i sagorijevanja i njihovih učinaka na zadovoljstvo poslom, produktivnost te fizičko i mentalno zdravlje.
- Identificirati praktične strategije za upravljanje i smanjenje stresa i sagorijevanja, kao što su briga o sebi, postavljanje granica, traženje podrške kolega i sudjelovanje u aktivnostima za smanjenje stresa.
- Primijeniti strategije naučene u modulu na vlastiti život kao edukator kako bi poboljšali svoju opću dobrobit i kvalitetu obrazovanja koje se pruža učenicima.

Napomena treneru:

Financira Europska unija. Izražena stajališta i mišljenja samo su stajališta i mišljenja autora i ne odražavaju nužno stajališta i mišljenja Europske unije ili Europske izvršne agencije za obrazovanje i kulturu (EACEA). Ni Europska unija ni EACEA ne mogu se smatrati odgovornima za njih.

Prilikom izvođenja ovog modula stvorite sigurno i poticajno okruženje za učenje. Potaknite sudionike na otvoreno dijeljenje vlastitih iskustava i briga, uz poštivanje privatnosti i granica. Naglasite važnost tehnika brige o sebi i upravljanja stresom te koristite interaktivne aktivnosti kako bi sudionici primijenili naučene koncepte u praksi. Istaknite da upravljanje stresom i izgaranjem zahtijeva kontinuiran trud i pažnju te osigurajte resurse za daljnje učenje i podršku.

Načni provedbe:

Ovaj modul je namijenjen za izvođenje kroz prezentacije, video primjere i praktične vježbe.

Resursi:

• Prezentacija slajdova: Stres i izgaranje • Praktični scenariji

3.2. Povratna informacija

Povratne informacije ključan su element treninga vještina ponašanja. One osiguravaju da polaznici razumiju i svakodnevno vježbaju novostečene vještine kroz redovito uvježbavanje, traženje povratnih informacija i promišljanje o primjeni vještina u stvarnom životu. Aktivnosti kontinuiranog učenja i postavljanje ciljeva za razvoj vještina omogućuju polaznicima svakodnevno učenje i primjenu novih vještina.

Konstruktivne povratne informacije ključne su za poticanje razvoja novih vještina i ponašanja bez osuđivanja. Trebaju biti brze, precizne i usmjerene na specifično ponašanje koje se uči, a prilagođene individualnom stilu učenja svakog polaznika. Takve povratne informacije značajno poboljšavaju proces učenja pružajući relevantne smjernice za usvajanje novih vještina i ponašanja.
Konstruktivne povratne informacije pomažu polaznicima da razumiju svoje snage i slabosti, čime se usavršava njihovo učenje i razvoj vještina. Također im pomažu u prepoznavanju specifičnih akcija koje trebaju poduzeti kako bi poboljšali svoju izvedbu i ponašanje. Ovakav pristup povratnim informacijama stvara ohrabrujuće i sigurno okruženje u kojem se svi polaznici osjećaju osnaženo da preuzmu kontrolu nad svojim učenjem i aktivno sudjeluju u procesu.

Napomena treneru

▪ Ne zaboravite dati konstruktivne i pozitivne povratne informacije.

Financira Europska unija. Izražena stajališta i mišljenja samo su stajališta i mišljenja autora i ne odražavaju nužno stajališta i mišljenja Europske unije ili Europske izvršne agencije za obrazovanje i kulturu (EACEA). Ni Europska unija ni EACEA ne mogu se smatrati odgovornima za njih.

- Nemojte se koncentrirati samo na područja za poboljšanje. Kada dajete povratne informacije, počnite s jednim ili dva poboljšanja odjednom.
- Osigurajte da postoji puno prakse za jačanje vještine koju treba poboljšati prije dodavanja sljedećeg skupa povratnih informacija.

4. Evaluacija treninga

Ovaj dio programa obuke pruža trenerima detaljne upute o procjeni učinkovitosti obuke i prikupljanju povratnih informacija od sudionika. Također nudi smjernice za prepoznavanje područja koja zahtijevaju poboljšanje. ***Vodič*** za predškolske ABA trenere pruža upute za procjenu obuke kroz formativne i sumativne metode vrednovanja.

Formativna procjena provodi se tijekom obuke kako bi se prikupile informacije o programu i implementirala potrebna poboljšanja. Ankete o povratnim informacijama sudionika, kontrolni popisi promatranja i fokus grupe neke su od metoda koje se mogu koristiti za ovu vrstu evaluacije. Povratne informacije dobivene tijekom formativne procjene omogućuju prilagodbu programa obuke kako bi se bolje zadovoljile potrebe sudionika.

Sumativna procjena provodi se nakon završetka programa obuke kako bi se procijenio njegov ukupni uspjeh i utvrdilo je li obuka postigla željene ciljeve. Međutim, ključno je provesti i pretprocjene prije početka obuke kako bi se točno procijenio napredak u znanju ili vještinama sudionika. Pretprocjene utvrđuju postojeće znanje i vještine sudionika o temi treninga, a mogu se provesti putem anketa, kvizova ili intervjua. Usporedbom rezultata pretprocjene s rezultatima sumativne evaluacije moguće je izmjeriti stvarno poboljšanje koje je program obuke donio.

Proces procjene obično uključuje kombinaciju evaluacija prije i poslije obuke, anketa o povratnim informacijama i intervjua. Evaluacije prije treninga utvrđuju početno znanje i vještine sudionika, dok evaluacije nakon treninga mjere promjene znanja i ponašanja nakon treninga. Ankete i intervjui pružaju dodatni uvid u iskustva, percepcije i stavove sudionika u vezi s programom obuke.

Rezultati procjene koriste se za donošenje informiranih odluka o budućim treninzima. Ako procjena pokaže da je trening uspješan, slične metode mogu se primijeniti u budućim programima. Ako se utvrde područja koja zahtijevaju poboljšanje, potrebno je prilagoditi dizajn, sadržaj ili metode isporuke obuke kako bi se poboljšala njezina učinkovitost.

Vodič za trenere nudi resurse za provođenje formativnih i sumativnih procjena, s uputama za analizu prikupljenih podataka radi poboljšanja programa obuke. Neki od primjera su:

- **Anketa za povratne informacije sudionika:** Ova anketa prikuplja povratne informacije tijekom programa obuke o učinkovitosti upute, relevantnosti materijala i preporukama za poboljšanje.
- **Procjena prije i nakon treninga:** Ove evaluacije mjere promjene u znanju i vještinama sudionika prije i nakon treninga, čime se procjenjuje učinkovitost programa.

Financira Europska unija. Izražena stajališta i mišljenja samo su stajališta i mišljenja autora i ne odražavaju nužno stajališta i mišljenja Europske unije ili Europske izvršne agencije za obrazovanje i kulturu (EACEA). Ni Europska unija ni EACEA ne mogu se smatrati odgovornima za njih.

Co-funded by
the European Union

Koristite predložene dokumente za procjenu kako biste ocijenili uspjeh svog programa obuke.

5. Planovi lekcija

Vodič za trenere nudi različite planove lekcija za provedbu uspješnog programa obuke o upravljanju ponašanjem kod male djece. Planovi lekcija su logično strukturirani, omogućujući trenerima da nadograđuju prethodno usvojeno znanje i postupno produbljuju razumijevanje teme kod polaznika. Svaki plan lekcije sadrži specifičan cilj, detaljan pregled gradiva i preporučene aktivnosti koje potiču aktivno sudjelovanje polaznika te učvršćuju njihovo razumijevanje. Planovi lekcija u ***Vodiču za trenere*** osmišljeni su da budu sveobuhvatni, jednostavni za korištenje i prilagodljivi, čineći ***Vodič*** vrijednim alatom za trenere koji žele provesti kvalitetan program obuke o upravljanju ponašanjem u ranom djetinjstvu.

6. Zaključak

Vodič za trenere osmišljen je kako bi pomogao odgajateljima i njegovateljima da nauče koristiti uspješne tehnike upravljanja ponašanjem kod male djece s dijagnozom PSA u okruženju ranog obrazovanja. Ovladavanje temeljnim načelima primijenjene analize ponašanja (ABA), kao što su razumijevanje funkcija ponašanja i primjena intervencija temeljenih na dokazima, osnažuje trenere da stvore pozitivno okruženje za učenje djece s dijagnozom PSA. ***Vodič*** naglašava sveobuhvatan pristup koji uključuje pretprocjenu, prilagođene materijale za obuku, kontinuirane povratne informacije i evaluaciju kako bi se osigurala djelotvornost i učinkovitost obuke.
Slijedeći preporuke i koristeći resurse navedene u planovima lekcija, treneri mogu uspješno pružiti kvalitetnu obuku koja će poboljšati iskustvo učenja odgajatelja i stručnjaka. Uspješno upravljanje ponašanjem zahtijeva kontinuirano učenje, prilagodbu i timski rad. To podrazumijeva stalno učenje o najučinkovitijim metodama, prilagodbu prema potrebi na temelju povratnih informacija i rezultata te suradnju kako bi se osiguralo postizanje ciljeva. Praćenjem rezultata aktualnih istraživanja i najboljih praksi, treneri mogu dodatno unaprijediti svoje vještine u pružanju podrške djeci s dijagnozom PSA i njihovim obiteljima.

Financira Europska unija. Izražena stajališta i mišljenja samo su stajališta i mišljenja autora i ne odražavaju nužno stajališta i mišljenja Europske unije ili Europske izvršne agencije za obrazovanje i kulturu (EACEA). Ni Europska unija ni EACEA ne mogu se smatrati odgovornima za njih.

Co-funded by
the European Union

Dodatak (1):
Kontrolni popis trenera za učinkovito provođenje obuke

Pretprocjena

Svrha: Razumjeti postojeće znanje sudionika i prilagoditi obuku.
Popis za provjeru:

- Definirajte svoju ciljanu publiku (učitelje, roditelje itd.).
- Odaberite alate za procjenu:
    - Anketa (za velike grupe, opći podaci)
    - Intervju (za dublje uvide, manje grupe)
    - Fokus grupa (za raspravu, različite perspektive)
- Dizajnirajte pitanja koja se odnose na znanje, iskustvo i očekivanja.
- Osigurajte anonimnost i povjerljivost kako biste potaknuli iskrene odgovore.
- Pregledajte odgovore kako biste identificirali nedostatke u znanju i područja interesa.
- Prilagodite svoj plan treninga na temelju rezultata predprocjene.

Priprema prostorije za obuku

Svrha: Stvoriti ugodno i privlačno okruženje za učenje.
Popis za provjeru:

- Potvrdite broj sudionika kako biste odabrali pravu veličinu sobe.
- Dogovorite način sjedenja polaznika:
    - U obliku slova U ili kruga za dijelove obuke s puno rasprava
- Pobrinite se da svi sudionici jasno vide i čuju.
- Testirajte audio-vizualnu opremu (projektor, mikrofon itd.).
- Podesite osvjetljenje i temperaturu za udobnost.
- Smanjite smetnje (zatvorite vrata, utišajte telefone).
- Uspostavite atmosferu dobrodošlice s natpisima i relevantnim vizualnim elementima.

Organiziranje materijala i opreme

Svrha: Imati sve što vam je potrebno spremno za nesmetan trening.
Popis za provjeru:

- Ispišite dovoljno brošura i radnih listova (s dodacima).
- Organizirajte prezentacijske slajdove i demonstracijske materijale.
- Temeljito testirajte svu opremu (klikere, prijenosna računala itd.).
- Imajte rezervne baterije, kabele i druge potrepštine.
- Rasporedite materijale redoslijedom kojim ćete ih koristiti radi lakšeg pristupa.

Komunikacija sa sudionicima

Svrha: Osigurati da sudionici budu informirani i pripremljeni.
Popis za provjeru:

- Pošaljite inicijalnu e-poštu/pozivnicu sa sljedećim:

Financira Europska unija. Izražena stajališta i mišljenja samo su stajališta i mišljenja autora i ne odražavaju nužno stajališta i mišljenja Europske unije ili Europske izvršne agencije za obrazovanje i kulturu (EACEA). Ni Europska unija ni EACEA ne mogu se smatrati odgovornima za njih.

  - Jasni ciljevi obuke
  - Detaljan raspored (vrijeme početka/završetka, pauze)
  - Lokacija i upute (ako je primjenjivo)
  - Popis materijala koje sudionici trebaju ponijeti
- Pošaljite e-poštu s podsjetnikom nekoliko dana prije treninga.
- Navedite kontakt podatke za pitanja.

Pristupačnost

Svrha: Osigurati da obuka bude dostupna svim polaznicima, uključujući one s posebnim potrebama.
Popis za provjeru:

- Provjerite fizičku pristupačnost:
  - Rampe, dizala, pristupačni wc-i itd.
  - Opcije za drugačiji raspored sjedenja za sudionike s poteškoćama u kretanju
- Osigurajte materijale za obuku u pristupačnim formatima:
  - Veliki tisak, Brailleovo pismo ili elektronički dokumenti kompatibilni s čitačima zaslona
- Provjerite imaju li svi audio-vizualni materijali titlove ili transkripte za sudionike s oštećenjem sluha.
- Koristite jasne fontove, veliku veličinu fonta i kontrast za osobe s oštećenjem vida.
- Osigurajte dobro osvjetljenje i odgovarajuću akustiku u prostoriji za obuku za osobe sa senzornim poteškoćama.
- Kontaktirajte sudionike unaprijed i raspitajte se o potrebnim prilagodbama.
- Pružite obuku o pomoći sudionicima s invaliditetom u korištenju pomoćnih uređaja ili tehnologija.
- Budite spremni na prilagodbe potrebne za ravnopravno sudjelovanje svih.
- Redovito ažurirajte kontrolni popis pristupačnosti na temelju povratnih informacija i kontinuiranog učenja.

Dodatni savjeti za trenere

- Dođite ranije: To vam daje vremena za rješavanje eventualnih problema.
- Budite gostoljubivi: Prvi dojam je važan!
- Znajte svoj materijal: Vježbajte kako biste izgradili samopouzdanje.
- Budite prilagodljivi: Prilagodite svoj plan ako je potrebno.
- Prikupite povratne informacije: Koristite obrasce za evaluaciju kako biste poboljšali buduće treninge.

Marljivim praćenjem ovog kontrolnog popisa, treneri mogu osigurati da njihov program obuke bude dobro organiziran, utjecajan i koristan za djecu s dijagnozom PSA koju žele podržati.

Financira Europska unija. Izražena stajališta i mišljenja samo su stajališta i mišljenja autora i ne odražavaju nužno stajališta i mišljenja Europske unije ili Europske izvršne agencije za obrazovanje i kulturu (EACEA). Ni Europska unija ni EACEA ne mogu se smatrati odgovornima za njih.

Co-funded by
the European Union

Sretno s treningom!

5. Reference

Financira Europska unija. Izražena stajališta i mišljenja samo su stajališta i mišljenja autora i ne odražavaju nužno stajališta i mišljenja Europske unije ili Europske izvršne agencije za obrazovanje i kulturu (EACEA). Ni Europska unija ni EACEA ne mogu se smatrati odgovornima za njih.